

geboren:
Mirjam Chaja,
ochter van 78
N. v. Zwaanenburg
J. v. Zwaanenburg
Hirsch
Zwolle,
Januari-24 Tebeth.
Lehoutestraat 14.

Mirjam Chaja

van Zwaanenburg

Mirjam was de jongste

Mirjam Chaja van Zwaanenburg

Geboren in .....

Overleden in .....

Voor je begint

Dit is de lesbrief over Mirjam Chaja van Zwaanenburg. Zoek haar portret op in de tentoonstelling en beantwoord de vragen.

Opdracht : 1

→ Schrijf in het tekstvak hierboven waar en wanneer Mirjam van Zwaanenburg is geboren en overleden.

Opdracht : 2

Van de ongeveer 800 Joden die aan het begin van de Tweede Wereldoorlog in Zwolle woonden, hebben ruim 450 het niet overleefd. Mirjam is het jongste Joodse slachtoffer uit Zwolle. Zij werd vermoord in het vernietigingskamp Sobibor, net als haar ouders Nathan en Jenny.

→ a Hoe oud was Mirjam toen ze werd vermoord?

→ b Als je vraag a hebt beantwoord, wat denk of voel je dan? Omcirkel de smiley die het beste past bij jouw gevoel.

→ c. Waarom ervaar je dit zo denk je? Geef niet gelijk antwoord, maar denk er een tijdje over na. Bespreek het eventueel met een klasgenoot en/of je leerkracht en probeer het hieronder uit te leggen.

Opdracht 3

Mirjam was de jongste telg van een Joodse familie. De opa van Mirjam was Samuel Juda Hirsch, je ziet hem op de foto. Hij was van 1902 - 1941 de rabbijn van de synagoge in Zwolle.

→ a Weet jij wat een synagoge en een rabbijn zijn? Zo niet, ga op onderzoek uit op internet en leg het hieronder uit.

→ b De synagoge die je op de foto hierboven ziet bestaat nog steeds. In welke straat kun je de synagoge vinden? Ga op onderzoek uit op internet en schrijf hieronder je antwoord.

Opdracht : 4

Sinds 1989 heeft Zwolle een Samuel Hirschstraat, vernoemd naar de opa van Mirjam.

- a Bekijk de stadsplattegrond van Zwolle en markeer de Samuel Hirschstraat met een kruisje.
- b Doe hetzelfde bij de synagoge.

Opdracht : 5

Op de foto zie je dat er ook een straat naar Mirjam is vernoemd. Samen met vijf andere Joodse slachtoffers uit Zwolle heeft zij ter nagedachtenis een 'eigen straat' gekregen in Zwolle. De andere Joodse slachtoffers zijn Flora Bilderbeek, Hendrina Broekman, Izak Os, David Spanjar en Siegfried Hartog Stibbe.

- In welke wijk van Zwolle kun je deze straten vinden? Gebruik de stadsplattegrond van Zwolle voor je antwoord.

Opdracht : 6

Op de straatnaambordjes staat de naam, het geboorte- en sterfjaar en het beroep van het slachtoffer. Mirjam had natuurlijk geen beroep, zij was nog een baby!

- a Ga op onderzoek uit. Fiets erheen of kijk eens op www.joodsmonument.nl en probeer te achterhalen wat het beroep was van Hendrina Broekman en David Spanjar.

Hendrina Broekman was

David Spanjar was

- b En waar en wanneer is Izak Os overleden?